

at den kom til et Udvalg, hvilket „først og fornemmeligt maatte have den Opgave under de mere tvangfri Former, hvorunder et Udvalgs Arbejde foregaar, at søge at komme til Klarhed over, hvorvidt der med noget Udbytte for Tiden lader sig føre en Forhandling om Forfatningsagen. Derefter kommer Tidspunktet til at tage det næste Strid under Overbetning“. Den Beretning, der ved Samlingens Slutning i Fjor blev afgiven af det paagældende Udvalg, udtaler, at man ikke ansaa Tiden for belejlig i indværende, det vil sige, forrige Samling. Heri ligger allerede en indirekte Antydning af, at man haabede, at Stillingen maatte være gunstigere, Betimeligheden større i den kommende, det vil sige, den nuværende Samling. Jeg kan ikke se rettere, end at det Arbejde, der blev gjort af Udvalget i Fjor, paa mange Punkter og det paa væsentlige Punkter netop har bidraget til at bringe større Klarhed til Bese, ligesom ogsaa den vedvarende Ro, der hviler over Gemytterne, og den Udtalelse, der ved Finanslovens første Behandling fremkom fra den højtærede Konseilspræsidents Side, give rimelig Anledning til at forsøge, om vi ikke nu med nogen Nytte kunde komme til at tale om og overveje denne — naar det kommer til Stykket — vigtigste Reform, som det er givet os at løse. Det vilde være saare urigtigt at vente med at tale om den Ting, til vi atter komme i ophidsede Tilstande. Det forstaar sig ganske vist, at i de Tider, da Gemytterne ikke ere i Ro, er det ingenlunde udelukket, at der kan gennemføres Forfatningsændringer, tværtimod; det er i Reglen netop under saadanne Forhold, at ny Forfatninger dannes. Vi kende det fra os selv i 1848, og vi vare den Gang kun et Eksempel blandt saa mange andre europæiske Stater. Men de Forfatninger, der dannes under saadanne Forhold, og som bæres frem af en øjeblikkelig, mægtig Bølge i Folket, der skyller al Modstand bort, de ere i Reglen ikke de varigste. Naar Vandene atter lægge sig, begynder et Undergravningsarbejde, man kommer ikke til Ro, før man atter har omdannet den Forfatning, der er lavet, og det er et stort Spørgsmaal, hvor meget der til sidst bliver tilbage af den. Det kan gerne være, at det vil kunne gaa, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 12te Valgkreds ønsker, at hvis vi blive siddende maaste igennem en Menneskealder, uden at der foregaar nogen som helst Udvikling eller Befæstelse i vort forfatningsmæssige Liv, saa vil der kunne samles Stof op til en ny Eksplosion. En saadan kan komme maaste om et halvt Hundrede Aar, maaste ogsaa om 30, 20, 10 Aar, maaste om 2 eller 1 Aar,

hvem ved det. Ved Nytaarstid 1848 var der ikke en Sjæl her i Landet, der havde Anelse om, hvad der vilde være slet 3 Aa-neder efter. Men en saadan vedvarende Gaaen fremad, lun i Spring er sandelig ikke lykkelig eller sund. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 12te Valgkreds vilde, at Reformpartiet skulde faste sig over, hvad han kaldte „Revolutionsreformer“, „Revolutionslove“. Efter min Opfattelse er ikke Revolution, men Evolution det ønskelige. Naturens Lov er ikke Omvæltning, men Udvikling. Hvis vi ikke ere et udviklingsdygtigt, ere vi ikke et levedygtigt Folk. Hvis vore indre Stridigheder og Brydninger samle sig til Bunte og hobes op som Bylder og Raadensstab, der ikke kan finde Afløb, saa ere vi et slet og usundt Stykke Krop. Det maa være vor Opgave at bidrage til, at dette ikke sker, og, naar nu den værste Krisis er overstaaet, at træffe Forholdsregler for at sætte Patientten paa den Diet, Pleje og de Livsvilkkaar, som kunne forhindre, at Febereren atter indtræder. Selvfølgelig kan der altid rejses Tvivl om, hvorvidt vi nu virkelig ogsaa ere komne saa vidt, at vi med Nytte kunne føre en Forhandling om Forfatningsspørgsmaalet. Men givet er det, at hvis vi aldrig begynde, komme vi aldrig til Ende. Det er rigtigt, som det ærede Medlem for Møen sagde, at der maa være Klarhed over, hvad det er, vi ville, og at de forskellige Partier maa mødes i fælles Forstaelse af, hvad det er, der skal gøres. Men hvordan skal man kunne mødes i fælles Forstaelse, naar man slet ikke prøver derpaa? Der er allerede gennem den Forhandling, som blev ført i Fjor, naaet et Skridt fremad til Klarhed, og det er mit Haab, at en fortsat Forhandling vil føre til fuldstændig Klarhed og fuldstændig Forstaelse.

Det ærede Medlem for Møen udtalte, at han ved at sammenligne det Forslag, som blev sat paa Papiret i Fjor af Flertallet i Grundlovsudvalget, med det Forslag, der nu er forelagt af Reformpartiet, havde faaet det Indtryk, at der var foregaaet en Svingning inden for Reformpartiet, en Svingning, der efter det ærede Medlems Opfattelse nærmest maa være gaaet i den Retning, at Øysten til at slyle med Forfatningsspørgsmaal har faaet Overhaand over Øysten til at slyle med andre Reformspørgsmaal. Jeg skylder Sandheden at sige, at det ærede Medlem tager fejl. Vige fra Reformpartiets Stiftelse har det været en fuldstændig klar Ting for alle, at dets Opgave maatte gaa i begge Retninger, derom har der heller ikke været den ringeste Tvivl i Reformpartiet i Fjor. Men det, der har været Tvivl om og frem-